

Protokół

z XX posiedzenia Rady Kultury Gdańskiej w dniu 6 listopada 2013 r.

Dwudzieste posiedzenie Rady Kultury Gdańskiej odbyło się 6 listopada 2013 roku w sali konferencyjnej 209 przy ul. Długi Targ 39/40. Na spotkaniu obecnych było 20 członków Rady. Dodatkowo do udziału w spotkaniu zaproszono Panią Magdalenę Skibę - Kierownik Referatu Integracji Społecznej i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi (Wydział Polityki Społecznej), członka Zespołu Roboczego ds. Strategii Rozwoju Gdańska 2030 Plus. Spotkanie poświęcone było Strategii Rozwoju Gdańska 2030 Plus, a w szczególności roli, jaka w tym dokumencie powinna zostać przypisana kulturze.

Prezydent Miasta Gdańska, Paweł Adamowicz, przedstawił członkom Rady koncepcję Strategii 2030 Plus, której istotą jest spójność myślenia o Mieście oraz zaangażowanie mieszkańców w jej tworzenie. Wspomniał też o spotkaniach ze studentami oraz Pomorską Izbą Rzemieślniczą Małych i Średnich Przedsiębiorstw, która zrzesza osoby aktywne i przedsiębiorcze - osoby, które są ambasadorami Gdańska na zewnątrz i tworzą jego kapitał relacyjny. Celem spotkań było zebranie pomysłów i opinii Gdańszczan odnośnie wizji funkcjonowania Miasta po roku 2014, kiedy środki finansowe z Unii Europejskiej będą dystrybuowane na zasadach preferowania wspólnot, związków funkcjonalnych i współpracy. Prezydent zwrócił uwagę zebranych na fakt jednoczesnego wdrażania Strategii Rozwoju Gdańska 2030 Plus oraz Budżetu Obywatelskiego oraz na wzrastającą rolę organizacji pozarządowych jako ważnego sektora ekonomii społecznej.

Wprowadzenia do dyskusji dokonał prof. Mariusz Czepczyński, Doradca Prezydenta Miasta Gdańska ds. Rozwoju Miasta i Metropolii Gdańskiej, członek Rady Kultury Gdańskiej, członek Zespołu Roboczego oraz Rady Programowej Strategii Rozwoju Gdańska 2030 Plus. Przedstawił on wyniki badań i konsultacji społecznych, których celem było wyznaczenie dalekosiężnych priorytetów w dziedzinie kultury, a następnie wyłonienie krótkoterminowych programów operacyjnych i sposobów ich realizacji. Wśród propozycji mieszkańców, którym postawiono pytanie „Czego oczekujesz od szeroko rozumianej kultury?”, znalazły się m.in.: zwiększenie liczby placówek kulturalnych oraz imprez plenerowych (z uwzględnieniem wszystkich dzielnic), integracja środowisk, obniżenie cen biletów, środowisko sprzyjające myśleniu, krytycznej refleksji i dyskusji, zróżnicowanie oferty kulturalnej z uwzględnieniem różnych grup odbiorców (grup społecznych, wiekowych, osób zagrożonych wykluczeniem itp.) oraz różnych dziedzin sztuki i form aktywności, dobry warsztat artystów, propagowanie uczestnictwa w kulturze dzieci i młodzieży, położenie nacisku na działania w poszczególnych dzielnicach (tworzenie małych centrów kultury, edukacja w kulturze), współtworzenie kultury przez mieszkańców, wykorzystanie kultury jako elementu procesu rewitalizacji, wzrost kultury osobistej i kultury przebywania w miejscach publicznych, porządek w przestrzeni publicznej, kultura jako tolerancja i poszanowanie drugiego człowieka, jako zbiór wartości

i jakości, pobudzenie do rozwoju, kultura na ambitnym, wysokim poziomie, ekonomiczna racjonalność w dziedzinie kultury, współpraca na obszarze Trójmiasta, wykorzystanie potencjału Solidarności, wsparcie inicjatyw mieszkańców.

Następnie głos zabrał Władysław Zawistowski, Dyrektor Departamentu Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego. Przedstawił on główne założenia polityki kulturalnej ujęte w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 i Regionalnym Programie Operacyjnym w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej. Do kluczowych zamierzeń tego programu należy zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego poprzez tworzenie parków kulturowych, odnowę zabytków, całoroczną, sieciową i kompleksową ofertę turystyczną i kulturalną, tworzenie spójnego wizerunku regionu poprzez pielęgnowanie tożsamości pomorskiej, kaszubskiej i kociewskiej, aktywne uczestnictwo w kulturze oraz systemową edukację kulturalną.

Najważniejsze punkty dyskusji:

Prof. Czepczyński, zachęcając członków Rady do refleksji nad długofalową strategią kulturalną dla Gdańska, postawił pytanie „Jakie powinny być cele działań na rzecz kultury w Strategii 2030 Plus?”, proponując przy tym, by jej nadrzędnym celem było wyróżnienie Miasta na tle kulturalnych ośrodków w Polsce i w Europie, skupienie się na jego wyjątkowych cechach.

Anna Czekanowicz-Drażewska, Dyrektor Biura Prezydenta ds. Kultury zaproponowała przeformułowanie pytania. Jej zdaniem członkowie Rady powinni zastanowić się nad tym, jak chcieliby widzieć miejsce kultury w Strategii. Czy jako część składową strategii dla innych sektorów, czy też jako osobną strategię poświęconą kulturze. Odpowiadając na to pytanie, Dyrektor Czekanowicz zasygnalizowała, że kultura powinna znaleźć miejsce w ramach odrębnego programu dla Miasta Gdańska. Powinna być otwarta na nowe prądy i idee, dostępna dla różnych grup społecznych, powinna przestrzegać zasady równości. Dyrektor Czekanowicz przedstawiła wizję kultury różnorodnej, angażującej i aktywizującej, kształtującej poczucie lokalnej tożsamości, nowoczesnej. Działalność kulturalna, według niej, powinna być zarządzana według przejrzystych procedur. Środki publiczne na działania w kulturze powinny być wydatkowane możliwie efektywnie. Wszelka działalność samorządowa w obszarze kultury powinna podlegać nieustannym ewaluacjom, badaniom i przeformułowaniom.

Prof. Stanisław Rosiek stwierdziwszy, że strategia jest wyborem, zaproponował, by takiego wyboru dokonać. Jego zdaniem należy wybrać jeden kierunek, który będzie definiował drogę Miasta w dziedzinie kultury. Jako przykład prof. Rosiek podał wybór pomiędzy skoncentrowaniem się na twórcach kultury lub na odbiorcach czy też wybór pomiędzy tworzeniem jednostek edukacji kulturalnej lub tych wspierających procesy twórcze. Podkreślił, iż spodziewał się, że na posiedzeniu Rady Kultury przedstawiony zostanie projekt, do którego członkowie Rady będą się odnosić, „recenzować” go.

Dr Jacek Friedrich postulował odrzucenie wyśrubowanych wymagań człowieka zaangażowanego w życie kulturalne Miasta i dostosowanie oferty kulturalnej do potrzeb przeciętnego mieszkańca.

Prof. Edmind Kizik zwrócił uwagę na określenie profilu grupy społecznej, do której Strategia 2030 Plus ma być adresowana.

Przemysław Gulda zaproponował prześledzenie tematyki dotychczasowych spotkań Rady Kultury Gdańskiej jako punkt wyjścia do odnalezienia odpowiedzi na pytania postawione na początku posiedzenia. Ważnym elementem strategii, jaki zasugerował, ma być kultura codzienna, rozumiana jako tworzenie więzi między ludźmi oraz przestrzeni poświęconych rozwijaniu wspólnot i relacji. Zwrócił on uwagę na istotny podział przestrzeni kultury na realną i wirtualną, zaznaczając, że ważny jest rozwój na obu tych obszarach, które będą się zazębiać, tworząc miejsca komunikacji i współdziałania.

Elwira Twardowska podkreśliła, że społeczeństwo boi się sztuki, szczególnie sztuki współczesnej. Jej zdaniem jednym z elementów strategii powinno być burzenie barier i zachęcanie ludzi do przebywania ze sztuką. Przywołała ona doświadczenia, jakie zdobyła odwiedzając duńską instytucję (Muzeum Sztuki Nowoczesnej Louisiana), która umożliwia niezobowiązujące obcowanie z kulturą współczesną, jest miejscem przebywania i miejscem spotkań w przestrzeni poświęconej kulturze. Postulatem Elwiry Twardowskiej dla strategii 2030 Plus w dziedzinie kultury jest stworzenie tego typu miejsc w Gdańsku.

Andrzej Stelmasiewicz przedstawił dwie, w jego opinii najistotniejsze, idee dotyczące miejsca kultury w strategii: kultura nie powinna być jednym z elementów strategii, lecz powinno się poświęcić jej osobną, spójną strategię. Istotną cechą Miasta jest jego rozproszenie dzielnicowe, więc jednym z elementów strategii powinno być upowszechnianie kultury w poszczególnych dzielnicach oraz wspieranie patriotyzmu lokalnego.

Przewodniczący Komisji Kultury i Sportu Rady Miasta Gdańska, Marek Bumbliś, rozwinął zagadnienie wspierania patriotyzmu lokalnego oraz tożsamości lokalnej jako elementu kultury. Jak zauważył, ukorzenienie się ludności na obszarze Gdańska jest stosunkowo płytkie. Elementem strategii powinno być zatem stworzenie lokalnej mitologii, która jednoczyłaby grupy społeczne i krzewiła ideę wspólnot dzielnicowych.

Aneta Szyłak zwróciła uwagę na trudną sytuację artystów, którzy rzadko postrzegani są jako grupa zawodowa. Przywołując przykład inkubatorów kulturalnych tworzonych w państwach Europy Zachodniej, zaproponowała możliwość inwestycji w narzędzia rozwojowe dla tych, którzy tworzą kulturę w Gdańsku. Jej pomysłem na poprawę sytuacji artystów są laboratoria sztuki, w których przedstawiciele różnych dziedzin sztuki mogliby, przy wsparciu Gminy, współpracować na przestrzeni kilku lat, by potem, z bagażem doświadczeń i poczuciem wsparcia, rozpocząć własną drogę artystyczną.

Grzegorz Klamana podkreślił wolnościowy, stoczeniowy i solidarnościowy charakter gdańskiej tożsamości lokalnej jako wyjątkowego bogactwa kulturalnego, które powinno być jednym z filarów strategii 2030 Plus.

Bronisława Dejna zaapelowała o obronę autonomii kultury i jej najważniejszego, symbolicznego przesłania jakim jest humanistyczna twórczość artystów.

Przemysław Gulda zaproponował, aby tożsamość kulturową, na której bazować będzie strategia dla Gdańska, zbudować na kulturze wykorzenienia oraz na różnorodności rozumianej jako liczne źródła, z których ta tożsamość się wywodzi. Strategia powinna obejmować działania stymulujące procesy jednoczenia i przyciągania beneficjentów kultury do Gdańska.

Prof. Rosiek wyraził obawę wobec bezterytorialnej kultury wirtualnej, która jego zdaniem pozbawi uczestników życia społecznego fizyczności i ciała. Jego zdaniem, strategia powinna pochylić się nad kulturą w świecie materialnym, stwarzając miejsca przebywania i wymiany myśli.

Krzysztof Skiba zachęcił do poświęcenia szczególnego miejsca w działaniach kulturalnych emerytom, ponieważ ci mają czas na to, by w pełni z tych działań korzystać. Postulował on również decentralizację kultury w Mieście oraz zwrócenie uwagi na ludność napływową z Rosji.

Aleksandra Szymańska zaznaczyła, że o kulturze należy mówić w wymiarze autonomicznym oraz międzysektorowym. Kultura zawsze będzie częścią szeroko rozumianego życia społecznego i wszystkich jego dziedzin. Jednak jest ona równorzędna z innymi sektorami, powinno się jej więc poświęcać osobne strategie czy plany. Zdaniem Aleksandry Szymańskiej, Gdańsk powinien stworzyć odrębną strategię wspierania działalności artystów.

Prezydent Paweł Adamowicz zaznaczył, że kultura jest jedną z dziedzin stymulujących rozwój przedsiębiorczości i rozwój gospodarczy. Jego wizja Miasta Gdańska po roku 2030 zakłada mieszkańców przedsiębiorczych, zaangażowanych i zainteresowanych kulturą.

Dr Małgorzata Dymnicka zauważyła, że jeśli Miasto chce tworzyć przestrzeń przyjazne mieszkańcom, powinno mocno powiązać planowanie przestrzenne z procesami szeroko rozumianej kultury.

Prezydent Paweł Adamowicz, reasumując dyskusję stwierdził, że:

- kultura powinna być z jednej strony nośnikiem dla wyższych wartości, z drugiej zaś powinna działać proinnowacyjnie i probiznesowo;
- tworząc plany i programy należy zwrócić szczególną uwagę na kulturę życia codziennego, kulturę relacji międzyludzkich i kulturę osobistą.

Prof. Czepczyński podziękował za dyskusję. Zaznaczył, że konstruując Strategię 2030 Plus, zespół roboczy wystrzegać się będzie kontrastowych wyborów

w rodzaju: artyści/odbiorcy, realne/wirtualne, kultura lokalna/kultura metropolitalna, kultura w rozumieniu sztuki/ kultura w rozumieniu stylu życia i systemu wartości, poszukując przy tym kompromisów.